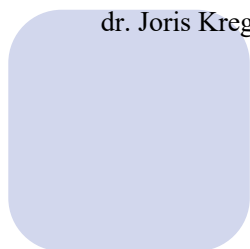

ONDERZOEK

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2020

Rapport nr. 665, december 2021

dr. Joris Kregting

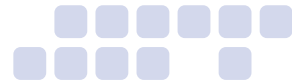

KASKI

Inhoudsopgave

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2020	4
1 Toelichting	7
2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen	11
3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers	13
3.1 Pastorale beroepskrachten	13
3.2 Onbezoldigde diakens	16
3.3 Vrijwilligers	16
4 Sacramenten en rites de passage	17
5 Kerkbezoek	19
Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2020	21
Bisdom Groningen-Leeuwarden 2020	22
Aartsbisdom Utrecht 2020	24
Bisdom Haarlem-Amsterdam 2020	26
Bisdom Rotterdam 2020	28
Bisdom Breda 2020	30
Bisdom 's-Hertogenbosch 2020	32
Bisdom Roermond 2020	34

Kerncijfers Rooms-Katholieke Kerk 2020

Rooms-katholieken

totaal 3.701.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 606

gemeenschappen van migranten 41

totaal 647

Kerkgebouwen

totaal 1.333

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 476

reguliere priesters 134

bezoldigde diakens 91

pastoraal werkers (m) 117

pastoraal werkers (v) 204

totaal 1.022

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 359

reguliere priesters 107

bezoldigde diakens 70

pastoraal werkers (m) 49

pastoraal werkers (v) 89

totaal 674

Onbezoldigde diakens

totaal 108

werkzaam in de parochies 88

Vrijwilligers

totaal 150.700

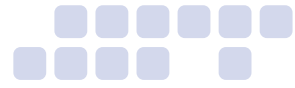
Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	4.930
doopsels kinderen 7-17 jaar	240
volwassenendoopsels	175
toetredingen zonder doopsel	100
eerste communies	6.040
vormsels	3.810
kerkelijke huwelijken	395
begrafenissen	9.600
crematies	7.120
totaal	32.410

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	89.800
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	83%
woord- en communiediensten	13%
woorddiensten	4%
zaterdag	23%
zondag	77%
totaal vieringen/diensten in het weekend	1.505
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	79%
woord- en communiediensten	16%
woorddiensten	5%
zaterdag	33%
zondag	67%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

1 Toelichting

In dit rapport worden de kerncijfers van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland gepresenteerd: een overzicht van de Nederlandse kerkprovincie in haar geheel en, in de bijlage, van de zeven bisdommen afzonderlijk.

De verzamelde gegevens hebben betrekking op de stand van zaken per 31 december 2020 of geven een beeld over het jaar 2020. Een uitzondering hierop vormen de gegevens over het kerkbezoek, deze zijn gebaseerd op tellingen in het najaar van 2021 (zie p. 9). De meeste gegevens zijn gebaseerd op de eigen opgave door parochies en bisdommen. Deze gegevens zijn verzameld, bewerkt en zoveel als mogelijk gecontroleerd door het Kaski. Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde cijfers.

Katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen

Onder rooms-katholieken wordt in deze kerncijfers verstaan het aantal geregistreerden bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie in de territoriale parochies (gemeenschappen van katholieke migranten kennen als zodanig geen geregistreerde katholieken). Een beperkt aantal parochies (11%) is niet (volledig) aangesloten bij het R.-K. Bureau. Bij deze parochies is de eigen opgave van het aantal katholieken gebruikt.

Zielzorgeenheden zijn zowel territoriale parochies als gemeenschappen van katholieke migranten.

Kerkgebouwen zijn gebouwen met een eredienst (inclusief kerkgebouwen waar geen vieringen of diensten meer worden gehouden maar die nog niet aan de eredienst zijn onttrokken) en in (gedeeld) eigendom zijn van de parochie of worden gehuurd voor structureel gebruik voor de eredienst. Volgens deze definitie vallen losstaande kapellen, kapellen of kerkruimten in kloosters en kapellen in verzorgingshuizen, ziekenhuizen of gevangenissen dus niet onder kerkgebouwen (hoewel zij wel kerkbezoekers ontvangen).

Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

Onder de pastorale beroepskrachten (per 31 december 2020) vallen seculiere en reguliere priesters, bezoldigde (permanente) diakens en pastoraal werkers volgens opgave van de bisdommen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen pastorale beroepskrachten die in totaal voor de bisdommen werken en pastorale beroepskrachten die daarbinnen in de parochies werkzaam zijn.

Onder pastoraal werkers worden alle personen verstaan die werkzaam zijn in een bisdom met een benoeming of zending van de bisschop¹, en met een theologische opleiding erkend door de bisschoppen.

Het aantal pastorale beroepskrachten in de parochies (basiszielzorg) verwijst alleen naar de betaalde krachten. De totale arbeidsinzet in parochies is uiteraard veel hoger. Zo zijn er in parochies vrijwilligers actief, en in sommige parochies ook onbezoldigde diakens en emeriti priesters en diakens.

Onbezoldigde diakens (per 31 december 2020) worden apart van de pastorale beroepskrachten weergegeven. Zij hebben geen volledige theologische opleiding gevolgd en hebben een onbetaalde parttime functie in de parochie.

Het totaal aantal vrijwilligers is afkomstig van de parochies en wordt weergegeven inclusief koorleden (per 31 december 2020). De aantallen worden afgerond weergegeven. 59% van de territoriale parochies heeft hun aantal vrijwilligers opgegeven (vóór de coronatijd lag de respons iets hoger, namelijk rond de 70%). Deze respons vormt een representatieve afspiegeling van alle territoriale parochies voor wat betreft de verdeling naar bisdom, parochiegrootte en stedelijkheid, en is gebruikt om het totaal aantal katholieke vrijwilligers in Nederland te berekenen.

Sacramenten en rites de passage

In grote delen van 2020 waren er als gevolg van de coronatijd restricties om in grote groepen bijeen te komen. Vanzelfsprekend heeft dit een enorme impact gehad op de sacramenten en kerkelijke rites de passage die daardoor op kleinere schaal werden gehouden of werden uitgesteld tot 2021. De cijfers over de sacramenten en rites de passage in 2020 zijn opgegeven door de parochies. De aantallen worden afgerond weergegeven. 51% van de territoriale parochies heeft hun aantal sacramenten en rites de passage opgegeven (vóór de coronatijd lag de respons hoger, namelijk rond de 70%). Deze respons vormt een representatieve afspiegeling van alle territoriale parochies voor wat betreft de verdeling naar bisdom, parochiegrootte en stedelijkheid, en is gebruikt om het totaal aantal de sacramenten en rites de passage in Nederland te berekenen.

¹ Pastoraal werkers, die in het categoriale pastoraat werkzaam zijn, worden niet door de bisschop benoemd, maar kunnen wel in aanmerking komen voor een zending. Deze dient dan aangevraagd te worden door het bestuur/de leiding van de betreffende instelling of organisatie.

Kerkbezoek

In 2020 en het eerste deel van 2021 waren vieringen en diensten niet mogelijk of alleen met een beperkt aantal bezoekers; het tellen van kerkgangers had in deze tijd niet veel zin. In het najaar van 2021 vonden er alsnog tellingen plaats. Er waren toen geen algemene overheidsrestricties meer ten aanzien van het kerkbezoek. Toch had de coronatijd nog steeds impact: op het aanbod aan vieringen en diensten door parochies (bijvoorbeeld omdat nog niet het volledige aanbod was hersteld of omdat de 1,5 meter afstand nog steeds werd gehanteerd wat zorgde voor verminderde capaciteit) of op de bezoekers (die deels nog niet kwamen in verband met gezondheidsrisico's).

In de eerste twee weekenden van oktober 2021 zijn de bezoekers van de vieringen en diensten in de door de parochies bediende kerken en andere kerkgelegenheden (waaronder bijvoorbeeld kapellen en woonzorgcentra) geteld. Hierbij is onderscheid gemaakt naar type viering of dienst (eucharistieviering, woord- en communiedienst of woorddienst) en de dag waarop de viering of dienst werd gehouden (zaterdag of zondag). 62% van de territoriale parochies heeft hun aantal kerkgangers en vieringen en diensten opgegeven (vóór de coronatijd lag de respons iets hoger, namelijk rond de 70%). Deze respons vormt een representatieve afspiegeling van alle territoriale parochies voor wat betreft de verdeling naar bisdom, parochiegrootte en stedelijkheid, en is gebruikt om het totaal aantal kerkgangers en vieringen en diensten in Nederland te berekenen.

Gemeenschappen van migranten

Naast de territoriale parochies is ook aan 41 door de bisdommen doorgegeven gemeenschappen van katholieke migranten gevraagd hun gegevens omtrent vrijwilligers, sacramenten en rites de passage, en kerkbezoek door te geven. Dit jaar hebben 8 gemeenschappen dit gedaan (net als bij de territoriale parochies lag de respons vóór de coronatijd hoger). Deze respons (20%) is te laag om op basis hiervan een berekening te maken van de gegevens voor alle gemeenschappen van migranten. Daarom is besloten de aantallen vrijwilligers, sacramenten en rites de passage, en kerkbezoek van de gemeenschappen van migranten te schatten op basis van de verhouding van deze gegevens in 2019 tot die van de territoriale gegevens in 2019.

Het aantal rooms-katholieken van alle gemeenschappen van migranten staat voor een groot deel geregistreerd bij het R.-K. Bureau voor de Ledenadministratie en wordt hierdoor automatisch opgenomen in de kerncijfers.

2 Aantal katholieken, zielzorgeenheden en kerkgebouwen

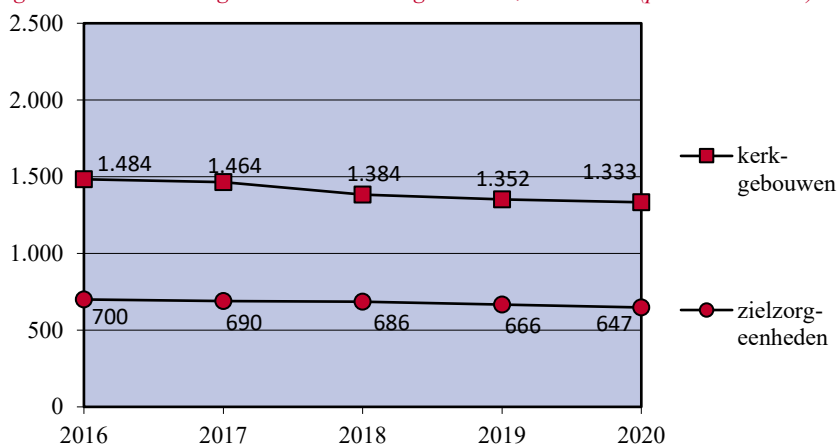
In Nederland woonden eind 2020 3,7 miljoen rooms-katholieken, zij vormden ruim een vijfde (21%) van de bevolking. Het aantal katholieken schommelt vanaf 2017 tussen de 3,7 en 3,8 miljoen; dit heeft vermoedelijk eerder te maken met de overgang naar het nieuwe administratieve systeem Docbase dan met feitelijke ontwikkelingen.

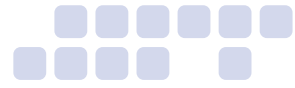
Tabel 2.1 Aantal en percentage katholieken, 2016-2020

per 31 dec.	aantal katholieken	% bevolking
2016	3.832.000	22,4%
2017	3.769.000	21,9%
2018	3.711.000	21,5%
2019	3.785.000	21,7%
2020	3.701.000	21,2%

Er waren eind 2020 647 katholieke zielzorgeenheden in Nederland. Het betreft 606 territoriale parochies en 41 gemeenschappen van migranten. Het aantal territoriale parochies daalde tussen 2019 en 2020 met 3%, van 625 naar 606. Deze daling is gelijk aan de daling tussen 2018 en 2019 (-3%) maar iets sterker dan de daling tussen 2016 en 2018 (ongeveer -1% per jaar). Met uitzondering van de bisdommen Haarlem-Amsterdam en Roermond hebben de meeste bisdommen de grootste fusiegolf achter de rug.

Figuur 2.1 Aantal kerkgebouwen en zielzorgeenheden, 2016-2020 (per 31 december)

Het aantal kerkgebouwen (andere gebouwen waarin ook kerkelijke vieringen en diensten worden gehouden, zoals kapellen en woonzorgcentra, zijn hierbij niet inbegrepen) daalde tussen 2019 en 2020 met 1%, van 1.352 naar 1.333. De afgelopen jaren daalde het aantal kerkgebouwen steeds met 1 á 2% per jaar, met uitzondering van 2017-2018 toen het aantal, vooral door administratieve correcties in het bisdom 's-Hertogenbosch, met 5% daalde.

3 Pastorale beroepskrachten, onbezoldigde diakens en vrijwilligers

3.1 Pastorale beroepskrachten

Totaal aantal

In 2020 werden 7 seculiere priesters² en 7 bezoldigde diakens gewijd³ (in 2019 waren dit er respectievelijk 5 en 1, in 2018 4 en 3). Tevens werden er 2 pastoraal werkers benoemd⁴ (in 2019 was dit er 1, in 2018 2).

Eind 2020 waren er 1.022 pastorale beroepskrachten werkzaam voor de Nederlandse bisdommen⁵; dit is een daling van 44, oftewel 4%, ten opzichte van 2019. De daling tussen 2019 en 2020 was het sterkst bij de bezoldigde diakens (-10%) en de pastoraal werkers (-10%). Het aantal seculiere priesters daalde tussen 2019 en 2020 heel licht (-1%), het aantal reguliere priesters nam toe (+5%).

Tabel 3.1 Totaal aantal priesters, diakens en pastoraal werkers, 2016-2020

<i>per 31 dec.</i>	<i>seculiere priesters</i>	<i>reguliere priesters</i>	<i>priesters totaal</i>	<i>bezoldigde diakens</i>	<i>pastoraal werkers</i>	<i>totaal</i>
2016	527	141	668	117	444	1.229
2017	516	136	652	113	413	1.178
2018	502	130	632	104	376	1.112
2019	480	128	608	101	357	1.066
2020	476	134	610	91	321	1.022

In de afgelopen vijf jaar is het totaal aantal beroepskrachten in de bisdommen met 17% gedaald. De daling was het sterkst bij de pastoraal werkers (-28%) en de bezoldigde diakens (-22%). Het aantal reguliere priesters daalde het minst sterk (-5%), de seculiere priesters (-10%) zitten hier tussenin.

² Deze priesterwijdingen vonden plaats in de bisdommen Haarlem-Amsterdam (5) en Roermond (1), en in het aartsbisdom Utrecht (1).

³ Deze diakenwijdingen vonden plaats in de bisdommen 's-Hertogenbosch (4), Rotterdam (2) en Groningen-Leeuwarden (1).

⁴ Deze benoemingen vonden plaats in de bisdommen Groningen-Leeuwarden (1) en Rotterdam (1).

⁵ Tevens zijn er nog 372 seculiere priesters en 130 diakens met emeritaat, deels zijn zij nog actief in bijvoorbeeld de parochies.

Bij de pastoraal werkers valt op dat het aantal mannen sterker is gedaald (-34% in de afgelopen vijf jaar) dan het aantal vrouwen (-23%).

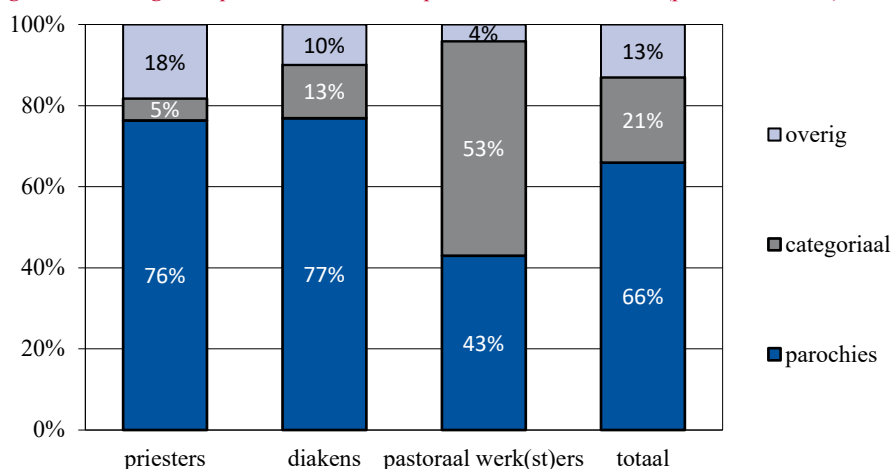
In 2020 vormden de priesters 60% van de beroepskrachten, de pastoraal werkers ongeveer 30% en de bezoldigde diakens ongeveer 10%. Tussen 2016 en 2020 is het aandeel priesters licht toegenomen (van 54% naar 60%) en het aandeel pastoraal werkers licht afgenomen (van 36% naar 31%).

De reguliere priesters vormden eind 2020 ruim een vijfde (22%) van alle priesters, vergelijkbaar met de jaren 2016-2019. Van alle pastoraal werkers was eind 2020 ruim een derde (36%) man, in 2015 was dit nog 40%.

In de parochies

Van alle pastorale beroepskrachten zette eind 2020 ongeveer twee derde (66%) zich in ten behoeve van het parochiepastoraat. Van de priesters en de bezoldigde diakens was ongeveer driekwart (respectievelijk 76% en 77%) werkzaam in het parochiepastoraat. Van de pastoraal werkers was ruim twee vijfde (43%) werkzaam in het parochiepastoraat, een iets groter deel (53%) is werkzaam in het categoriaal pastoraat in ziekenhuizen, gevangenissen en de krijgsmacht.

Figuur 3.1 Werkgebied priesters, diakens en pastoraal werkers, 2020 (per 31 december)

Het aantal pastorale beroepskrachten in de parochies kwam eind 2020 neer op 674 personen (zie Tabel 3.2 op de volgende pagina), 27 minder dan in 2019. Dit is een daling van 4%. Het aantal pastoraal werkers is sneller gedaald (met -13%) dan het aantal seculiere priesters en bezoldigde diakens (respectievelijk -3% en -1%); het aantal reguliere priesters is toegenomen (+6%).

Tabel 3.2 Aantal priesters, bezoldigde diakens en pastoraal werkers in parochies, 2016-2020

<i>per 31 dec.</i>	<i>seculiere priesters</i>	<i>reguliere priesters</i>	<i>priesters totaal</i>	<i>bezoldigde diakens</i>	<i>pastoraal werkers</i>	<i>totaal</i>
2016	403	105	508	79	203	790
2017	397	104	501	69	185	755
2018	380	103	483	69	173	725
2019	371	101	472	71	158	701
2020	359	107	466	70	138	674

Over een periode van vijf jaar is het totaal aantal pastorale beroepskrachten in de parochies met 15% gedaald. Het aantal pastoraal werkers is hierbinnen het sterkst gedaald (-32%), gevolgd door het aantal seculiere priesters en bezoldigde diakens (ieder met 11%). Het aantal reguliere priester steeg licht (+2%).

In 2020 vormden de priesters ongeveer 70% van alle pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies, de pastoraal werkers ongeveer 20% en de bezoldigde diakens 10%. Deze verdeling beschrijft het landelijke beeld; per bisdom wijkt ze sterk af. Tussen 2016 en 2020 is het aandeel priesters licht toegenomen (van 64% naar 69%) en het aandeel pastoraal werkers licht afgenomen (van 26% naar 21%).

De reguliere priesters vormden eind 2020 bijna een kwart (23%) van alle priesters in de parochies, in 2016 was dit aandeel iets lager (21%). Van alle pastoraal werkers in de parochies was eind 2020 ruim een derde (36%) man, dit aandeel was in 2016 iets hoger (38%).

Samenvatting

De pastorale formatie in de bisdommen en in de parochies is de afgelopen jaren in omvang afgenomen, met uitzondering van de reguliere priesters die recent in aantal toenamen. Daarnaast is de formatie van samenstelling veranderd waarbij seculiere priesters en, op kleinere schaal, reguliere priesters en bezoldigde diakens hebben deels de plaats ingenomen van, vooral mannelijke, pastoraal werkers.

3.2 Onbezoldigde diakens

Eind 2020 waren er 108 onbezoldigde diakens werkzaam in de bisdommen van wie er 88 actief waren in het parochiepastoraat (81%). In vergelijking met 2019 is het aantal onbezoldigde diakens in zowel de bisdommen als de parochies gedaald (allebei -10%). Ook over een periode van vijf jaar zien we een daling van het aantal onbezoldigde diakens, in de bisdommen ongeveer even sterk (-18%) als in de parochies (-19%).

3.3 Vrijwilligers

Er waren eind 2020 ruim 150.000 katholieken die zich als vrijwilliger inzetten in een parochie. Dit zijn er 16.600 minder dan in 2019, wat neerkomt op een daling van 10%. Tussen 2016 en 2019 was de daling van het aantal vrijwilligers steeds 3-4% per jaar. Vermoedelijk heeft de coronatijd deze recente sterkere daling veroorzaakt. De vrijwilligers vormden eind 2020 ongeveer 4% van alle katholieken. Dit aandeel daalde de afgelopen jaren licht, in 2016 was het nog ongeveer 5%.

Tabel 3.3 Aantal en percentage vrijwilligers, 2016-2020

<i>per 31 dec.</i>	<i>aantal</i>	<i>% van katholieken</i>	<i>uitsluitend koorlid</i>	<i>koorlid en andere taken</i>	<i>geen koorlid, wel andere taken</i>
2016	187.900	4,9%	40.520	20.180	127.200
2017	179.600	4,8%	38.260	20.040	121.300
2018	173.200	4,7%	35.810	19.490	117.900
2019	167.300	4,4%	33.790	19.110	114.300
2020	150.700	4,1%	28.900	15.950	105.850

Koorleden vormden in 2020 30% van alle vrijwilligers. Dit komt neer op bijna 45.000 koorleden, bijna 16.000 hiervan hebben ernaast ook nog andere taken als vrijwilliger.

4 Sacramenten en rites de passage

In grote delen van 2020 waren er als gevolg van de coronatijd restricties om in grote groepen bijeen te komen. Vanzelfsprekend heeft dit een enorme impact gehad op de sacramenten en rites de passage. Een deel hiervan zal vermoedelijk in een later stadium alsnog plaatsvinden, dit zullen de gegevens hieromtrent in de komende jaren moeten uitwijzen. In 2020 werden er:

- Ongeveer 5.200 doopsels toegediend aan kinderen, waarvan ongeveer 4.950 bij jongere kinderen tot 7 jaar (95%) en ongeveer 250 bij oudere kinderen vanaf 7 jaar (5%). Het aantal doopsels aan kinderen daalde tussen 2016 en 2019 met ongeveer 10% per jaar, in het 'coronajaar' 2020 is het aantal met ruim 40% gedaald (-43% t.o.v. 2019).
- 275 volwassenen geregistreerd als toetreders tot de Rooms-Katholieke Kerk, van wie er 175 werden gedoopt (64%). Het aantal toetreders schommelde tussen 2016 en 2019 steeds rond de 450 per jaar maar is in 2020 met ongeveer 40% gedaald (t.o.v. 2019).
- Ongeveer 6.000 eerste communies ontvangen. Het aantal eerste communies daalde tussen 2016 en 2019 met ongeveer 10% per jaar, in het 'coronajaar' 2020 is het aantal met 55% gedaald (t.o.v. 2019).
- Ongeveer 3.800 vormsels toegediend. Het aantal vormsels daalde tussen 2016 en 2019 met ongeveer 10% per jaar, in het 'coronajaar' 2020 is het aantal met ruim de helft gedaald (-52% t.o.v. 2019).
- Ongeveer 400 huwelijken kerkelijk gesloten (hiervan vond 80% plaats tussen twee katholieken en 20% tussen een katholiek en een niet-katholiek; deze verdeling is de afgelopen jaren gelijk gebleven). Het aantal huwelijken daalde tussen 2016 en 2019 met ongeveer 15% per jaar, in het 'coronajaar' 2020 is het aantal met bijna twee derde gedaald (-64% t.o.v. 2019).
- Ongeveer 16.700 kerkelijke uitvaarten gehouden (57% hiervan waren begrafenissen en 43% crematies; deze verhouding is de afgelopen jaren stabiel). Het aantal uitvaarten daalde tussen 2019 en 2020 met 5%, dit is vergelijkbaar met de jaren tussen 2016 en 2019 toen de jaarlijkse daling steeds 4-7% betrof.

Tabel 4.1 Aantal sacramenten en rites de passage, 2016-2020

<i>jaar</i>	<i>doopsels</i>	<i>toetredingen</i>	<i>communies</i>	<i>vormsels</i>	<i>huwelijken</i>	<i>uitvaarten</i>	<i>totaal</i>
2016	12.470	450	17.850	11.410	1.720	21.100	65.000
2017	11.590	480	16.620	9.900	1.510	19.890	59.990
2018	10.380	430	15.110	9.020	1.290	18.970	55.200
2019	9.130	450	13.510	7.860	1.105	17.580	49.635
2020	5.170	275	6.040	3.810	395	16.720	32.410

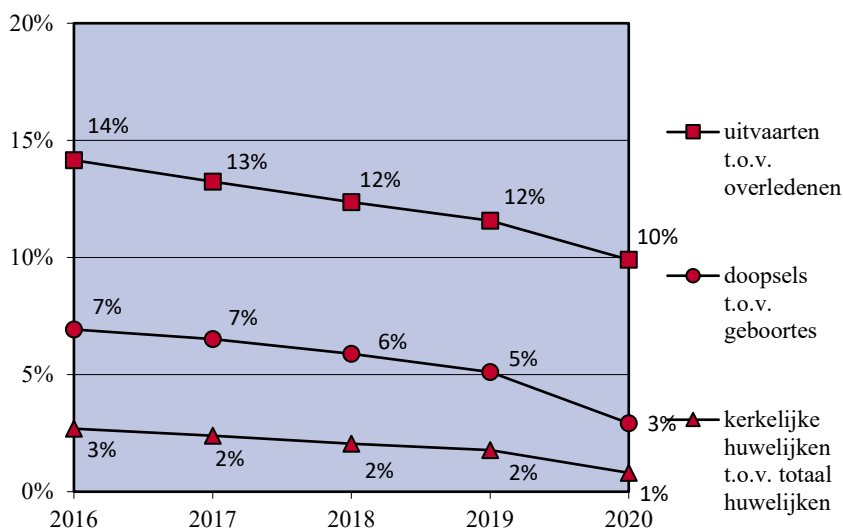

In totaal komt het aantal sacramenten en rites de passage in 2020 hiermee uit op ongeveer 32.400. Het aantal sacramenten en rites de passage daalde tussen 2016 en 2019 met ongeveer 10% per jaar, in het ‘coronajaar’ 2020 is het aantal met ruim een derde gedaald (-35% t.o.v. 2019).

Omdat bovenstaande ontwikkelingen wat betreft doopsels en uitvaarten deels afhankelijk zijn van demografische ontwikkelingen rond geboorte en sterfte, relateren we deze cijfers ook aan het totaal aantal geboortes en overlijdens. En kerkelijke huwelijken relateren we aan het totaal aantal huwelijken in Nederland (tussen een man en een vrouw). Vooral huwelijksvoltrekkingen en overlijdens werden ook voor heel (inclusief niet-katholiek) Nederland in 2020 beïnvloed door de coronatijd met respectievelijk een forse daling (-21%) en forse stijging (+11%) in vergelijking met 2019. Het aantal geboortes bleef in 2020 nagenoeg stabiel (t.o.v. 2019).

Gerelateerd aan de gegevens voor heel Nederland neemt de kerkelijke participatie af. In 2016 werd 7% van het aantal geboren kinderen katholiek gedoopt, in 2020 was dit nog maar 3%. En in 2016 kreeg 14% van het aantal overledenen een katholieke uitvaart, in 2020 10%. Tot slot werd in 2016 3% van alle huwelijken kerkelijk gesloten, in 2020 is dit percentage gedaald tot 1%.

Figuur 4.1 Percentage doopsels, kerkelijke huwelijken en uitvaarten, 2016-2020

5 Kerkbezoek

Kerkbezoek in het weekend

Evenals ten aanzien van de sacramenten en rites de passage heeft de coronatijd vanzelfsprekend een enorme impact op het kerkbezoek (zie ook hoofdstuk 1). In het najaar van 2021 bezochten ongeveer 90.000 katholieken in het weekend een kerkelijke viering of dienst in ongeveer 1.250 kerkgebouwen en voor een deel ook in andere gebouwen zoals kapellen en woonzorgcentra.

Het aantal kerkgangers daalde tussen 2016 en 2018 met 7-9% per jaar en tussen 2018 en 2019 met 3%; in het najaar van 2021 is het aantal met ruim 40% gedaald (-42% t.o.v. 2019). De kerkgangers vormden in 2021 ongeveer 2,5% van alle katholieken, tussen 2016 en 2019 daalde dit aantal van ongeveer 5% naar 4%.

*Tabel 5.1 Aantal en percentage kerkgangers en aantal vieringen/diensten in het weekend, 2016-2021**

<i>jaar</i>	<i>aantal kerkgangers</i>	<i>%**</i>	<i>aantal vieringen/diensten</i>
maart 2016	186.700	4,8%	2.020
maart/april 2017	173.500	4,5%	1.900
maart 2018	157.900	4,2%	1.875
maart/april 2019	153.800	4,1%	1.835
oktober 2021	89.800	2,4%	1.505

* Inclusief kerkgangers en vieringen/diensten in gemeenschappen van migranten (naar schatting 9.900 kerkgangers in 2016, 11.500 in 2017, 12.600 in 2018, 14.800 in 2019 en 9.000 in 2021).

In eerdere Kerncijfers werd het kerkbezoek in het weekend geteld in het voorjaar (maart of april) maar weergegeven als een gemiddeld weekend in het jaar ervoor (bijv. de telling in maart 2018 werd weergegeven als het kerkbezoek over 2017). Deze vertekening in de tijd is vanaf deze Kerncijfers gecorrigeerd.

** Als deel van het aantal katholieken.

Per weekend werden er in het najaar van 2021 ongeveer 1.500 vieringen en diensten gehouden. Het aantal vieringen en diensten daalde tussen 2016 en 2019 met ongeveer 3% per jaar, in het najaar van 2021 is het aantal met bijna een vijfde gedaald (-18% t.o.v. 2019).

In het vervolg maken we onderscheid naar type viering of dienst, en naar de dag waarop de viering of dienst plaatsvond. Het gaat hierbij alleen om territoriale parochies (vieringen en diensten in gemeenschappen van migranten laten we hierbij buiten beschouwing, hiervoor ontbreken veelal gegevens).

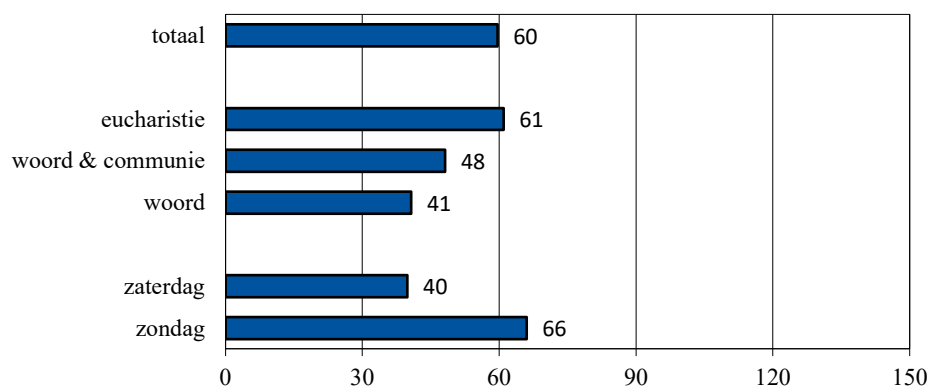

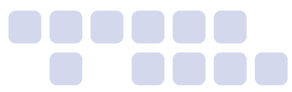
Eucharistievieringen vormden in het najaar van 2021 ongeveer 80% van het totaal aantal vieringen en diensten, woord- en communiediensten ongeveer 15% en woorddiensten 5%. Het aandeel eucharistievieringen is tussen 2016 en 2021 ongeveer gelijk gebleven.

De vieringen en diensten op zondag vormden in het najaar van 2021 twee derde van het totaal aantal in het weekend, en de vieringen en diensten op zaterdag een derde. Ook deze verdeling is vanaf 2016 nagenoeg gelijk gebleven.

In het najaar van 2021 waren er gemiddeld 66 kerkgangers per viering of dienst, in de jaren 2016-2019 waren dit er 85-90. Naar een eucharistieviering gingen in het najaar van 2021 gemiddeld meer kerkgangers (61) dan naar een woord- en communiedienst (48) en een woorddienst (41); en naar een viering of dienst op zondag (66) gingen meer kerkgangers dan naar een viering of dienst op zaterdag (40).

Figuur 5.1 Aantal kerkgangers per viering of dienst in het weekend naar type en dag, 2021

Bijlage: Kerncijfers per bisdom 2020

Bisdom Groningen-Leeuwarden 2020

Rooms-katholieken

totaal 97.000

Territoriale parochies

territoriale parochies 20

gemeenschappen van migranten 1

totaal 21

Kerkgebouwen

totaal 79

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 23

reguliere priesters 2

bezoldigde diakens 2

pastoraal werkers (m) 5

pastoraal werkers (v) 13

totaal 45

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 19

reguliere priesters 2

bezoldigde diakens 2

pastoraal werkers (m) 5

pastoraal werkers (v) 13

totaal 41

Onbezoldigde diakens

totaal 0

werkzaam in de parochies 0

Vrijwilligers

totaal 7.100

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	140
doopsels kinderen 7-17 jaar	0
volwassenendoopsels	5
toetredingen zonder doopsel	10
eerste communies	80
vormsels	30
kerkelijke huwelijken	15
begrafenissen	300
crematies	320
totaal	900

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	4.700
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	76%
woord- en communiediensten	24%
woorddiensten	0%
zaterdag	22%
zondag	78%
totaal vieringen/diensten in het weekend	80
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	66%
woord- en communiediensten	34%
woorddiensten	0%
zaterdag	31%
zondag	69%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Aartsbisdom Utrecht 2020

Rooms-katholieken

totaal 689.000

Territoriale parochies

territoriale parochies 43

gemeenschappen van migranten 4

totaal 47

Kerkgebouwen

totaal 257

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 55

reguliere priesters 11

bezoldigde diakens 14

pastoraal werkers (m) 27

pastoraal werkers (v) 64

totaal 171

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 39

reguliere priesters 10

bezoldigde diakens 10

pastoraal werkers (m) 12

pastoraal werkers (v) 34

totaal 105

Onbezoldigde diakens

totaal 34

werkzaam in de parochies 23

Vrijwilligers

totaal 36.300

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	700
doopsels kinderen 7-17 jaar	40
volwassenendoopsels	20
toetredingen zonder doopsel	20
eerste communies	690
vormsels	300
kerkelijke huwelijken	65
begrafenissen	1.960
crematies	1.440
totaal	5.235

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	14.800
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	65%
woord- en communiediensten	20%
woorddiensten	15%
zaterdag	26%
zondag	74%
totaal vieringen/diensten in het weekend	235
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	54%
woord- en communiediensten	25%
woorddiensten	21%
zaterdag	32%
zondag	68%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Haarlem-Amsterdam 2020

Rooms-katholieken

totaal 427.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 122

gemeenschappen van migranten 14

totaal 136

Kerkgebouwen

totaal 165

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 88

reguliere priesters 32

bezoldigde diakens 19

pastoraal werkers (m) 14

pastoraal werkers (v) 18

totaal 171

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 55

reguliere priesters 20

bezoldigde diakens 14

pastoraal werkers (m) 4

pastoraal werkers (v) 2

totaal 95

Onbezoldigde diakens

totaal 11

werkzaam in de parochies 11

Vrijwilligers

totaal 23.700

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	660
doopsels kinderen 7-17 jaar	40
volwassenendoopsels	35
toetredingen zonder doopsel	45
eerste communies	820
vormsels	660
kerkelijke huwelijken	55
begrafenissen	1.310
crematies	820
totaal	4.445

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	15.000
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	80%
woord- en communiediensten	18%
woorddiensten	2%
zaterdag	17%
zondag	83%
totaal vieringen/diensten in het weekend	240
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	76%
woord- en communiediensten	20%
woorddiensten	4%
zaterdag	28%
zondag	72%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Rotterdam 2020

Rooms-katholieken

totaal 445.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 47

gemeenschappen van migranten 19

totaal 66

Kerkgebouwen

totaal 158

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 45

reguliere priesters 26

bezoldigde diakens 19

pastoraal werkers (m) 21

pastoraal werkers (v) 33

totaal 144

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 37

reguliere priesters 21

bezoldigde diakens 19

pastoraal werkers (m) 9

pastoraal werkers (v) 13

totaal 99

Onbezoldigde diakens

totaal 4

werkzaam in de parochies 2

Vrijwilligers

totaal 24.400

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	520
doopsels kinderen 7-17 jaar	60
volwassenendoopsels	60
toetredingen zonder doopsel	10
eerste communies	660
vormsels	330
kerkelijke huwelijken	65
begrafenissen	1.180
crematies	770
totaal	3.655

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	15.200
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	77%
woord- en communiediensten	18%
woorddiensten	5%
zaterdag	18%
zondag	82%
totaal vieringen/diensten in het weekend	205
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	69%
woord- en communiediensten	24%
woorddiensten	7%
zaterdag	29%
zondag	71%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Breda 2020

Rooms-katholieken

totaal 385.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 29

gemeenschappen van migranten 1

totaal 30

Kerkgebouwen

totaal 124

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 28

reguliere priesters 9

bezoldigde diakens 11

pastoraal werkers (m) 16

pastoraal werkers (v) 30

totaal 94

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 20

reguliere priesters 7

bezoldigde diakens 7

pastoraal werkers (m) 8

pastoraal werkers (v) 13

totaal 55

Onbezoldigde diakens

totaal 2

werkzaam in de parochies 1

Vrijwilligers

totaal 10.500

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	310
doopsels kinderen 7-17 jaar	0
volwassenendoopsels	5
toetredingen zonder doopsel	0
eerste communies	280
vormsels	230
kerkelijke huwelijken	15
begrafenissen	600
crematies	630
totaal	2.070

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	5.300
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	74%
woord- en communiediensten	25%
woorddiensten	1%
zaterdag	18%
zondag	82%
totaal vieringen/diensten in het weekend	95
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	64%
woord- en communiediensten	35%
woorddiensten	1%
zaterdag	26%
zondag	74%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom 's-Hertogenbosch 2020

Rooms-katholieken

totaal 1.035.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 59

gemeenschappen van migranten 1

totaal 60

Kerkgebouwen

totaal 253

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 109

reguliere priesters 28

bezoldigde diakens 22

pastoraal werkers (m) 29

pastoraal werkers (v) 38

totaal 226

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 85

reguliere priesters 25

bezoldigde diakens 17

pastoraal werkers (m) 9

pastoraal werkers (v) 10

totaal 146

Onbezoldigde diakens

totaal 26

werkzaam in de parochies 21

Vrijwilligers

totaal 27.400

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	990
doopsels kinderen 7-17 jaar	40
volwassenendoopsels	20
toetredingen zonder doopsel	0
eerste communies	1.270
vormsels	520
kerkelijke huwelijken	80
begrafenissen	2.300
crematies	1.320
totaal	6.540

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	15.300
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	92%
woord- en communiediensten	8%
woorddiensten	0%
zaterdag	24%
zondag	76%
totaal vieringen/diensten in het weekend	270
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	89%
woord- en communiediensten	11%
woorddiensten	0%
zaterdag	35%
zondag	65%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Bisdom Roermond 2020

Rooms-katholieken

totaal 623.000

Zielzorgeenheden

territoriale parochies 286

gemeenschappen van migranten 1

totaal 287

Kerkgebouwen

totaal 297

Totaal aantal pastorale beroepskrachten

seculiere priesters 128

reguliere priesters 26

bezoldigde diakens 4

pastoraal werkers (m) 5

pastoraal werkers (v) 8

totaal 171

Pastorale beroepskrachten werkzaam in de parochies

seculiere priesters 104

reguliere priesters 22

bezoldigde diakens 1

pastoraal werkers (m) 2

pastoraal werkers (v) 4

totaal 133

Onbezoldigde diakens

totaal 31

werkzaam in de parochies 30

Vrijwilligers

totaal 21.300

Sacramenten en rites de passage

doopsels kinderen 0-6 jaar	1.610
doopsels kinderen 7-17 jaar	60
volwassenendoopsels	30
toetredingen zonder doopsel	15
eerste communies	2.240
vormsels	1.740
kerkelijke huwelijken	100
begrafenissen	1.950
crematies	1.820
totaal	9.565

Kerkbezoek weekend

totaal kerkgangers in het weekend	19.500
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	98%
woord- en communiediensten	1%
woorddiensten	1%
zaterdag	30%
zondag	70%
totaal vieringen/diensten in het weekend	380
naar type en dag*:	
eucharistievieringen	98%
woord- en communiediensten	1%
woorddiensten	1%
zaterdag	40%
zondag	60%

* Alleen met betrekking tot territoriale parochies.

Onderzoekscentrum religie en samenleving

Het Kaski verricht toegepast wetenschappelijk onderzoek naar vraagstukken rond religie en samenleving. We hebben een lange ervaring als één van de oudste sociaal-wetenschappelijke instituten van Nederland.

U kunt bij ons terecht voor diverse vormen van onderzoek, zoals enquêtes, prognoses, evaluatieonderzoek en kwalitatief onderzoek via interviews en focusgroepen.

Naast onderzoek bieden wij ook beleidsadvisering en ondersteuning aan.

Het Kaski is onderdeel van de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, en lid van de Vereniging voor Beleidsonderzoek.

Erasmusplein 1
6525 HT Nijmegen

Postbus 9103
6500 HD Nijmegen

Telefoon:
024 - 365 35 31

www.ru.nl/kaski
info@kaski.ru.nl